

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE LVA XIV.

K 5. SVĚTOVÉMU DNI PRARODIČŮ A SENIORŮ

(27. 7. 2025)

Blaze tomu, kdo neztratil naději (srov. Sir 14,2)

Drazí bratři a sestry!

Jubileum, které prožíváme, nám pomáhá objevit, že naděje je vždy zdrojem radosti, a to v každém věku. Je-li naděje pak ještě upevněna ohněm dlouhého života, stává se zdrojem plné blaženosti.

Písmo svaté ukazuje různé příklady mužů a žen, kteří jsou již pokročilého věku a které Pán zapojuje do svých plánů spásy. Pomysleme na Abraháma a Sárú: jsou nyní již staří a stále nevěří Božímu slovu, které jim slibuje narození syna. Zdálo se, že nemožnost zrodit potomka uzavřela jejich nadějný pohled na budoucnost.

Zachariášova reakce na oznámení o narození Jana Křtitele se nikterak neliší: „Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a také moje žena je v pokročilém věku“ (Lk 1,18). Stáří, neplodnost a fyzický úpadek jako by uhašely naděje na život a plodnost všech těchto mužů a žen. A dokonce i otázka, kterou klade Ježíšovi Nikodém, když Mistr hovoří o „novém narození“, se zdá být čistě řečnická: „Jak se může člověk narodit, když je starý? Přece nemůže podruhé vejít do mateřského lůna a narodit se“ (Jan 3,4). A přece pokaždé, tváří v tvář zdánlivě nepochybné odpovědi, překvapí Pán své partnery v rozhovoru zásahem spásonosné síly.

Staří lidé jako znamení naděje

V Bibli Bůh opakovaně ukazuje svou prozřetelnost tím, že se obrací k lidem pokročilého věku. To se děje nejen Abrahámovi, Sáře, Zachariášovi a Alžbětě, ale také Mojžíšovi, který byl ve svých osmdesáti letech povolán, aby osvobodil svůj lid (srov. Ex 7,7). Těmito rozhodnutími nás Bůh učí, že v jeho očích je stáří časem požehnání a milosti a že *staří lidé jsou pro něj prvními svědky naděje*. „Toto stáří, co je za čas?“, klade si v tomto smyslu otázku svatý Augustin. „Bůh ti na ni odpovídá: Ach, ať tvá síla skutečně selže, aby v tobě zůstala má síla a aby sis mohl říci s Apoštolem: ‚Když jsem slabý, právě tehdy jsem silný‘“ (Super Ps 70,11)¹. Skutečnost, že počet těch, kdo jsou v pokročilém věku, dnes narůstá, se pro nás stává znamením doby, k jehož rozlišování jsme povoláni, abychom dobře interpretovali dějiny, v nichž žijeme.

Život církve a světa lze totiž chápat pouze v posloupnosti generací; obejmutí starého člověka nám pomáhá pochopit, že dějiny nekončí přítomností, ani se nevyčerpávají rychlými setkáními a útržkovitými vztahy, ale rozvíjejí se směrem k budoucnosti. V Knize Genesis nacházíme dojemnou epizodu požehnání, které dal Jákob, nyní již starý, svým vnukům, Josefovým synům; jeho slova je podněcují, aby hleděli s nadějí do budoucnosti jako na dobu Božích zaslíbení (srov. Gn 48,8-20). Je-li tedy pravda, že křehkost starých lidí vyžaduje sílu mladých, je stejně také pravda, že nezkušenost mladých potřebuje svědectví starých, aby mohli moudře plánovat budoucnost. Jak často pro nás byli naši prarodiče příkladem víry a oddanosti, občanských ctností a sociální angažovanosti, paměti a vytrvalosti ve zkouškách! Toto krásné dědictví, které nám předali s nadějí a láskou, bude pro nás vždy dostačujícím důvodem k vděčnosti a vytrvalosti.

¹ Srov. sv. Augustin, Enarrationes in Psalmos

Znemení naděje pro staré lidi

Jubileum od svých biblických počátků představuje dobu osvobození: otroci byli osvobozováni, dluhy odpouštěny, půda vracena původním vlastníkům. Byla to doba obnovy společenského řádu požadovaného Bohem, ve které byly uzdraveny nerovnosti a útlaky nahromaděné v průběhu let. Ježíš obnovuje tyto osvobozené události, když v nazaretské synagoze zvěstuje radostnou zvěst chudým, navrácení zraku slepým, propuštění vězňů a návrat zdeptaných ke svobodě (srov. Lk 4,16-21).

Díváme-li se na staré lidi v perspektivě Jubilea, jsme také my povoláni prožívat s nimi jejich osvobození, zejména od samoty a opuštěnosti. Letošní rok je příhodnou dobou, abychom to uskutečňovali. Boží věrnost jeho příslibům nás učí, že ve stáří existuje blaženost, autentická evangelijní radost, která nás vybízí, abychom zbořili zdi lhostejnosti, v nichž jsou často staří lidé uvězněni. Naše společnosti na všech zeměpisných šířkách si příliš často zvykají na to, že tak důležitou a bohatou součást svého celku nechávají na vedlejší koleji a zapomínají na ni.

Tváří v tvář této situaci je nutná změna tempa, která by svědčila o přijetí odpovědnosti ze strany celé církve. Každá farnost, každé sdružení, každé církevní uskupení je povoláno k tomu, aby se stávalo protagonistou „revoluce“ vděčnosti a péče, která se má uskutečňovat častými návštěvami starých lidí, vytvářením pro ně a s nimi sítí podpory a modlitby a navázáním vzájemných vztahů, jež mohou dávat naději a důstojnost tomu, kdo se cítí zapomenut. Křesťanská naděje nás vždy pobízí, abychom se odvážili něčeho navíc, mysleli ve velkém, abychom se nespokojili se *současným stavem*. V tomto případě máme pracovat na změně, která obnoví úctu a lásku ke starším lidem.

Z tohoto důvodu papež František chtěl, aby se *Světový den prarodičů a seniorů* slavil především setkáním s těmi, kdo jsou sami. A ze stejného důvodu bylo rozhodnuto, že ti, kteří letos nebudou moci přijet na pouť do Říma, mohou „získat jubilejní odpustky, pokud půjdou na přiměřenou dobu navštívit staré lidi žijící o samotě, [...] jako by vykonali pouť ke Kristu, který se v nich zpřítomňuje (srov. Mt 25,34-36).“² Návštěva starého člověka je cestou k setkání s Ježíšem, který nás osvobozuje od lhostejnosti a osamělosti.

Jako staří můžeme doufat

Kniha Sirachovcova potvrzuje, že *blaženost patří tomu, kdo neztratil naději* (srov. 14,2), a naznačuje, že v našem životě – zvláště pokud je dlouhý – může být mnoho důvodů hledět spíše zpět než do budoucnosti. Avšak, jak napsal papež František během své poslední hospitalizace, „přestože naše tělo je slabé, nic nám ani tak nemůže zabránit v lásce, v modlitbě, v darování se, v bytí jeden pro druhého a ve víře jako zářivých znameních naděje“ (*Anděl Páně*, 16. března 2025). Máme svobodu, kterou nám žádná těžkost nemůže vzít: svobodu milovat a modlit se. Všichni můžeme vždy milovat a modlit se.

Dobro, které chceme pro své blízké – pro partnera, s nímž jsme strávili většinu života, pro děti, pro vnoučata, která nám rozjasňují dny –, neuhasíná, když nám docházejí síly. Ve skutečnosti je to často jejich láska, jež probouzí naši energii a přináší nám naději a útěchu. Tato znamení vitality lásky, která mají své kořeny v samotném Bohu, nám dodávají odvahu a připomínají nám, že „tělo nám sice chátrá, ale duše se den ze dne zmlazuje“ (2 Kor 4,16). Zvláště jako starší proto vytrvejme v důvěře v Pána. Nechme se každý den obnovovat setkáním s ním v modlitbě a při mši svaté. S láskou předávejme víru, kterou jsme žili po tolik let, v rodině a v každodenních setkáních; stále chvalme Boha za jeho dobrotu, vytvářejme jednotu se svými blízkými, otevírajme svá srdce těm, kdo jsou nejvzdálenější, a zvláště těm, kdo žijí v nouzi. Tak budeme v každém věku znamením naděje.

Ve Vatikánu dne 26. června 2025

Lev XIV., papež

² Srov. Apoštolská penitenciárie, Normy pro udělování jubilejních odpustků, III